

A szerzők a fentiek ismeretében bátran jelentik ki, hogy a könyvtári blogok nyújtotta kommunikációs lehetőség, a „biblioblogoszféra” egyre fontosabb eszközévé válik a szakmai kapcsolattartásnak (ha valaki személyesen is meg akar győződni róla, látogasson el www.librariesinteract.info honlapra). Igen hatékony módszer arra, hogy innovatív módon, új technológia felhasználásával

nélkül növelje a konferenciák látogatásának hatását. Kísérletük eredményességét látva a szerzők bátran javasolják a blogolást mindazoknak, akik nagyszámú célközönség számára kívánják gyorsan elérhetővé tenni egy szakmai rendezvény eredményeit.

(Vasbányai Ferenc)

Lásd még 54, 71

Könyvtárgépesítés, könyvtárépület

Számítógépes könyvtári rendszerek

08/080

CERVONE, Frank: ILS migration in the 21st century. Some new things to think about this time around = Comp.Lib. 27.vol. 2007. 7.no. 6-8., 60-62.p. Bibliogr. 8 tétel.

Az integrált könyvtári rendszerek cseréje a 21. században. Milyen új szempontokra kell gondolni?

Integrált gépi rendszer; Szoftverválasztás

Könyvtári „rendszer váltási” (ún. migrációs) hullámokra körülbelül tízévenként sor kerül. A most zajló folyamat eltér a korábbiaktól: a forgalmazóval elégedetlen könyvtárak váltanak, vagy a nyílt forrású integrált rendszereket alkalmazók közösségéhez csatlakoznak, illetve nem egy következő generációjú szoftverre térnek át, hanem a meglévő integrált rendszerhez új használói front-end komponenst vásárolnak. Számolni kell azzal is, hogy a használói közösség nem szívesen fogadja a változásokat, amelyek egyébként csak igen csekély javulást hoznak a szolgáltatásokban. A legfontosabb szempont feltehetőleg jelenleg az, hogy a forgalmazóra hosszú időn át lehessen számítani, ezért nagyon gyakran a már meglévő forgalmazó migrációs folyamatát követik a könyvtárak.

A rendszerekkel szemben támasztott követelményeket is jelentősen átdolgozták, frissítettek a könyvtárak. A négy érintett alrendszer a bibliográfiai (új vonása többek között: MARC formátum helyett leíró metaadatok), a keresési (egyesített keresési lehetőség), az ügyfélkezelési (teljesen integráltan az egyéb intézményi – például pénzügyi, hallgatói nyilvántartási – rendszerekkel) és a dokumentumszolgáltatási alrendszer (például az intézményi letéti helyek archívumait is integrálva).

A további lépésekre bontott csere fő lépései: 1. kiválasztás (nagyobb, több funkcióval, átfogó problémákkal foglalkozó munkacsoportokban; a funkcionális követelmények meghatározása és a szóba kerülő rendszerek értékelése céljából), 2. megvalósítás (a munka legjava: konfigurálás, adatkonverzió, tesztelés, képzés), 3. stabilizáció.

A rendszerek bemutatásánál érdemes felhasználni a web távkonferenciák lehetőségeit. Módot kell adni a személyzet és a felhasználók számára a visszacsatolásra (fókuszcsoportok szervezésével). Nemcsak a rutineljárásokat kell tesztelni, hanem a kivételeket is. A weben számos nyílt forrású szimulációs tesztelési eszköz áll rendelkezésre (Apodora, Dogtail, MaxQ stb.). Számítani kell arra, hogy egy ideig még adódnak majd kisebb problémák a csere hivatalos lezárása után is. Mindegyik csere lebonyolításának más és más

az időigénye. A tapasztalatok szerint a kiválasztásra az egész időtartam 32%-a, a megvalósításra 48%-a, a stabilizálásra kb. 20%-a szükséges. A folyamat mindenképpen összetett, időigényes és költséges. Meg kell fontolni, hogy a beszerezni kívánt új rendszer jobban szolgálja-e a felhasználókat. Ha nem, érdemes várni.

(Hegyközi Ilona)

Könyvtárápítás, -berendezés

Lásd 22

Számítógép-szoftver

Lásd 78, 80

Elektronikus könyvtár

08/081

VAN DER MEULEN, Eric: The European Library - history, technique and user expectations = Interlend.Doc.Supply. 35.vol. 2007. 3.no. 154-156.p. Bibliogr. jegyzetekben.

The European Library - története, technikai kérdései és a felhasználói igények

Együttműködés -nemzetközi; Elektronikus könyvtár; Nemzeti könyvtár; Szolgáltatások

The European Library (TEL) – az új európai könyvtár. Olyan weblapú szolgáltatás, mely egyetlen közös pontról nyújt hozzáférést a nemzeti könyvtárak katalógusaihoz és – ahol csak lehetséges – digitális dokumentumaihoz.

A TEL projekt 2001-ben indult, az Európai Bizottság 5. Keretprogramja keretében, nyolc nemzeti könyvtár részvételével. 2005-ben további országok csatlakoztak a programhoz, melyet akkor a 45 könyvtárat tömörítő CENL

(Conference on European National Librarians) vett kézbe. Közülük már tizenegynek az állománya volt kereshető a TEL portálon. 2005-ben a 6. Keretprogram keretében elkezdődött a TEL-ME-MOR, mely az Európai Unió 10 új tagállamának nemzeti könyvtárait volt hivatva felkészíteni a részvételre. 2007-ben már 23 könyvtár 150 gyűjteménye volt kereshető.

A TEL olyan hibrid portál, amely különböző kommunikációs protokollokkal /információkeresési szabványokkal működő könyvtári rendszereket egyesít virtuálisan. Az alapértelmezett protokoll az SRU (Search Retrieve via URL), de megteremtették az átjárást az SRU és a Z39.50 között csakúgy, mint a különböző MARC formátumok és a Dublin Core között. A metaadatokat az OAI-PMH (Open Archives Initiative – Protocol for Metadata Harvesting) segítségével kötik a TEL központi indexéhez. De egyéb kompatibilitási problémákra is megtalálták a megoldást, még a Z39.50, SRU, OAI-PMH protokollokkal nem támogatott könyvtárak állományának elérhetőségét is sikerült biztosítani.

Mindez azt a célt szolgálja, hogy a használó egyetlen kérdéssel az összes könyvtári állományban kereshessen egyszerre. A használók azonban manapság igen igényesek, ennél többet szeretnének. A művek adatai helyett a teljes dokumentumot – szövegeket, képeket, hangzó anyagot. Ehhez nyújt segítséget az „elérhető a könyvtárban” gomb, melyre kattintva eljuthatnak a „gazdakönyvtárhoz”, ahol igénybe vehetik az ott felkínált dokumentumszolgáltatást, vagy rögtön hozzáférhetnek magához a digitális objektumhoz. Egyéb lehetőségek is rendelkezésükre állnak, igénybe vehetik a Google Scholar, a Google Print, az Amazon és más keresőmotorok, online áruházak szolgáltatásait is.

Sajnos, számos olyan digitális tartalom létezik, melyet régi, a mai szabványoknak nem megfelelő formája miatt a TEL-ben egyelőre nem lehet elérni. A TEL ezen igyekszik változtatni az eContentplus programban való részvétellel, melynek célja a digitális tartalmakhoz való hoz-

záférés megkönnyítése és használatuk minél szélesebb körű elterjesztése. Jelenleg a DISMARC, a Video Active programokkal és a Bernstein Consortium-mal folyik az együttműködés az audio- és videoanyagok, valamint a tudományos közlemények (paper studies) ügyében.

A közeljövőben a British Library a Microsoft-tal együttműködve megközelítőleg 25 millió oldalt fog digitalizálni állományából. Norvégia az elmúlt tíz évben elsősorban a fotókra, hangzó anyagokra, mikrofilmekre és újságokra kon-

centrált, de már „szemet vetettek” a könyvekre és folyóiratokra is. Hollandia nemzeti könyvtára eddig is hatalmas anyag digitalizálásában és TEL-ben való megjelenítésében jeleskedett – ez irányú tevékenységét rendületlenül folytatja.

Ennyiből is látható, hogy a nemzeti digitalizálási programok révén a TEL-ben rohamosan bővül a digitális tartalmak kínálata, egyre jobban szolgálva a használók javát.

(Fazokas Eszter)

Lásd még 14, 28, 65-66

Kapcsolódó területek

Kiadói tevékenység

Lásd 6, 30

Az ismertett cikkek forrásai

- Alexandria – Alexandria (GB)
Bibliotekovedenie – Bibliotekovedenie (RU)
Bibliotheksdiens – Bibliotheksdiens (DE)
Boll.AIB – Bolletino AIB (IT)
Bottom Line – Bottom Line (US)
BuB – BuB Forum für Bibliothek und Information (DE)
Bull.Bibl.Fr. – Bulletin des Bibliothèques de France (FR)
Cat.Classif.Q. – Cataloging and Classification Quarterly (US)
Coll.Res.Lib. – College and Research Libraries (US)
Coll.Res.Lib.News – College and Research Libraries News (US)
Coll.Undergrad.Lib. – College and Undergraduate Libraries (US)
Comp.Lib. – Computers in Libraries (US)
Dial.Bibl. – Dialog mit Bibliotheken (DE)
Documentaliste – Documentaliste (FR)
Educ.Inf. – Education for Information (I)
El.Lib. – The Electronic Library (I)
IFLA J. – IFLA Journal (I)
Inf.Outlook – Information Outlook (US)
Inf.Serv.Use – Information Services and Use (I)
Inf.Technol.Lib. – Information Technology and Libraries (US)
Int.Inf.Lib.Rev. – International Information and Library Review (I)
Interlend.Doc.Supply – Interlending and Document Supply (GB)
J.Access Serv. – Journal of Access Services (US)
J.Acad.Lib. – Journal of Academic Librarianship (US)
J.Am.Soc.Inf.Sci.Technol. – Journal of the American Society for Information Science and Technology (US)
J.Doc. – Journal of Documentation (GB)
J.Inf.Sci. – Journal of Information Science (GB)
J.Lib. – Journal of Librarianship Information Science (GB)
J.Web Lib. – Journal of Web Librarianship (US)
Kirjastolehti – Kirjastolehti (FI)
Knihovna – Knihovna (SK)
LIBER Q. – LIBER Quarterly (I)
Lib.Hi Tech – Library Hi Tech (US)
Lib.J. – Library Journal (US)
Lib.Trends – Library Trends (US)
New Rev.Child.Lit.Lib. – New Review of Children's Literature and Librarianship (GB)
Polish Lib.Today – Polish Libraries Today (PL)
Program – Program (GB)
Ref.Lib. – The Reference Librarian (US)
Rev.Esp.Doc.Cient. – Revista Española Documentación Científica (ES)
Vestn.Bibl.Ass.Evrazii – Vestnik Bibliotečnoj Assamblei Evrazii (Fx)